

Η εμπορική παραγωγή εμβολίου κατά του κορωνοϊού θα καθυστερήσει

Γεώργιος Οικονόμου

Το αμερικανικό πρόγραμμα δίνει διορία για την παραγωγή 300 εκατ. δόσεων ασφαλούς εμβολίου μέχρι τον Ιανουάριο 2021. Ενώ περιμένουμε τις κλινικές δοκιμές του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και της Astrazeneca του Ηνωμένου Βασιλείου, η Αμερική έχει προβάδισμα.

Η ανάπτυξη ενός εμβολίου έχει τους δικούς της νόμους, ή μάλλον τα δικά της στάδια, που περιγράφουν την μέθοδο που ακολουθούν.

Κατ' αρχήν, χρειάζονται 4-6 χρόνια ακαδημαϊκής και εργαστηριακής έρευνας. Ακολουθούν άλλα τρία με πέντε χρόνια δοκιμές σε ανθρώπους. Στην Φάση Τρία το εμβόλιο δοκιμάζεται σε χιλιάδες άτομα.

Στην διαδικασία πρέπει να προσθέσουμε ακόμη μερικά χρόνια για να εξασφαλισθεί η έγκριση από τις σχετικές αρχές και να κατασκευαστούν τα εργαστήρια κατασκευής. Με όλα αυτά, έχουμε μια διαδικασία που εύκολα ξεπερνά την δεκαετία.

Εχρειάστηκαν 14 χρόνια για την κατασκευή εμβολίου για την γρίπη και είκοσι χρόνια για την πολιομυελίτιδα. Περισσότερο από 90% των πειραματικών εμβολίων δεν κατορθώνουν να επιτύχουν όλα τα στάδια των δοκιμών.

Σήμερα, στην κούρσα για το εμβόλιο για τον κορωνοϊό χρειάζεται ταχύτητα πέραν της ταχύτητας του φωτός. Οι ρυθμιστικές αρχές όπως το Food and Drug Administration των Ηνωμένων Πολιτειών, έχουν την δύναμη να επιταχύνουν τις σχετικές διαδικασίες χωρίς να εκθέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια του εμβολίου.

Μπορούν να κτιστούν εργοστάσια πριν να είναι γνωστά τα τελικά αποτελέσματα, με την ελπίδα ότι ένα τουλάχιστον εμβόλιο θα είναι επιτυχές και θα μπορεί να παραχθεί χωρίς καθυστέρηση. Ήδη υπάρχει και η φυσιολογική επιτάχυνση της εφεύρεσης του εμβολίου λόγω του μεγάλου όγκου των επιστημόνων που εργάζονται σε όλο τον κόσμο καθώς και στις νέες τεχνικές της γενετικής που ούτε στην φαντασία δεν υπήρχαν πριν από μερικές δεκαετίες.

Παρ' όλα αυτά, μερικά στάδια στην διαδικασία δεν μπορούν να επιταχυνθούν ή να αγνοηθούν. Πρέπει να ολοκληρωθούν οι αρχικές μελέτες με εκατοντάδες εθελοντές, και στην συνέχεια να υπάρξουν ακόμη περισσότερες δοκιμές με την σύμπραξη χιλιάδων εθελοντών.

Επίσης, θα χρειαστεί χρόνος για να ελεγχθούν οι μη αναμενόμενες παρενέργειες οι οποίες ενδεχομένως να εμφανιστούν μήνες ή και χρόνια μετά τον εμβολιασμό, δεν είναι δε ούτε δυνατόν ούτε και φρόνιμο να συμπίεστούν τα στάδια αυτά. Τα εμβόλια δεν χρειάζεται απλώς να είναι ασφαλή. Πρέπει και να φαίνονται ότι είναι ασφαλή.

Στο σημείο αυτό αξίζει να θυμηθούμε τους κινδύνους που παρουσιάσθηκαν σε περίοδο πανδημίας σε ανάλογο πρόγραμμα εμβολιασμού. Τον Φεβρουάριο 1976, ένας νεοσύλλεκτος στο Fort Dix, Νέα Υερσέη, απεβίωσε μερικές ώρες αφού ανέπτυξε τα συμπτώματα ασθένειας που έμοιαζε με γρίπη. Εχρειάστηκαν δύο εβδομάδες για τα Κέντρα Ελέγχου των Ασθενειών (Centers for Disease Control - CDC) να καθορίσουν την αιτία: ήταν ένα είδος γρίπης των χοίρων. Όπως η πανδημία της Ισπανικής Γρίπης το 1918, ο ιός μετεπήδησε από το χοίρο στον άνθρωπο, μεταλλάσσοντας το γονιδίωμα του και αναπτύσσοντας

καινούργιο. Επίσης, όπως ο ιός της γρίπης του 1918, ήταν ένας τύπος H1N1. Ένας παληός εχθρός με νέα όπλα.

Ο νεοσύλλεκτος στο Fort Dix δεν είχε πλησιάσει χοίρο, πράγμα που εσήμαινε ότι η χώρα αντίκρυζε ένα καινούργιο ιό που είχε την ικανότητα να μεταδίδεται από άτομο σε άτομο. Ήταν μια καινούργια πανδημία. Μερικοί εισηγήθηκαν να υπάρξει ένα τεράστιο πρόγραμμα για να χρησιμοποιηθεί το εμβόλιο κατά της γρίπης που είχε ήδη αναπτυχθεί. «Καλύτερα ένας εμβολιασμός χωρίς να υπάρχει επιδημία, παρά μια επιδημία χωρίς εμβόλιο» εισηγήθησαν αρκετοί. Άλλοι ήσαν εναντίον λόγω του ότι υπήρξε μόνο ένας θάνατος, τα προγράμματα εμβολιασμού είναι ακριβά, και η αντίδραση του κοινού αβέβαιη.

Η απόφαση επέρασε από διάφορα στάδια της κυβερνητικής γραφειοκρατίας και τελικώς κατέληξε στο Γραφείο του Προέδρου Gerald Ford ο οποίος επηρεασμένος από την πανδημία του 1918 επείσθη ότι έπρεπε να εμβολιαστούν όλοι: άνδρες, γυναίκες, παιδιά.

«Μερικοί ηλικιωμένοι θα θυμούνται ότι 548,000 επέθαναν στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά την τραγική αυτή περίοδο», είπε «Κανείς δεν ξέρει ακριβώς πόσο σοβαρή μπορεί να είναι η απειλή αυτή. Παρ' όλα αυτά δεν δικαιούμεθα να ρισκάρουμε με την υγεία του έθνους μας».

Οι ειδικοί της δημόσιας υγείας που εσυμβούλευαν μια πιο προσεκτική αντιμετώπιση δεν το έκαναν επειδή δεν υπήρχε ένα πιο αποτελεσματικό εμβόλιο. Έδωσαν την συμβουλή αυτή επειδή εφοβήθηκαν την δυσφορία του κόσμου όταν εμβολιάζονταν εκατομμύρια. Υπελόγισαν βασιζόμενοι στο μέγεθος του εμβολιασμού, ότι περίπου 2,300 άτομα θα επέθαιναν από εμβολή μέσα σε δύο μέρες από τον εμβολιασμό τους και 7,000 θα επέθαιναν καρδιακή προσβολή.

Γιατί; Επειδή στατιστικώς είναι αναμενόμενο είτε εμβολιαστεί κανείς είτε όχι. Επίσης, 9.000 άτομα θα ασθενήσουν με πνευμονία και 900 θα πεθάνουν – όχι εξ αιτίας του εμβολίου αλλά επειδή οι θάνατοι αυτοί συμβαίνουν κάθε εβδομάδα. Όμως, ο κόσμος θα μέμφεται το εμβόλιο.

Σύντομα οι φόβοι αυτοί υλοποιήθηκαν. Τρεις ασθενείς σε οίκους ευγηρίας οι οποίοι εμβολιάσθηκαν απεβίωσαν την ίδια ημέρα. Οι εφημερίδες οργίασαν, μια δε έγραψε ότι το εμβόλιο εχρησιμοποιήθηκε ως όπλο για να φονευθεί ένας αρχηγός της μαφίας.

Ο Ford προσπάθησε να καθησυχάσει τον κόσμο και εμβολιάσθηκε δημοσίως στην τηλεόραση. Αυτό δεν επηρέασε καθόλου. Αργότερα, μια σπάνια νευρολογική ασθένεια συνεδέθη, εκ λάθους, με το εμβόλιο. Τότε, τον Δεκέμβριο, το CDC ετερμάτισε το πρόγραμμα των εμβολιασμών.

Ακολούθησαν κατηγορίες. Ο Πρόεδρος του CDC αναγκάστηκε να παραιτηθεί. Και επειδή όλα έγιναν στην Αμερική, ακολούθησαν αγωγές. Μέσα σε 4 χρόνια κατεχωρήθησαν 3,900 αγωγές για αποζημιώσεις, απαιτώντας περισσότερα από \$3,5 δις.

Το να εμβολιασθούν εκατομμύρια με ένα εμβόλιο κορωνοϊού που έγινε βιαστικά, θα εγείρει τις ίδιες δημόσιες αντιδράσεις ακόμη και αν το εμβόλιο είναι ασφαλές και λειτουργικό. Το φιάσκο του 1976 δείχνει τις ανησυχίες του κόσμου προς ένα καινούργιο εμβόλιο.

Σε μια παγκόσμια πανδημία, καθώς οι χώρες ανταγωνίζονται ποια θα είναι η πρώτη που θα νικήσει τον ιό, ένα λάθος βήμα στην διαδικασία μπορεί να ακυρώσει την δημόσια εμπιστοσύνη και να μας φέρει πίσω σ' αυτό που συνέβη με την γρίπη των χοίρων της δεκαετίας του 1970.

Στην εποχή μας των κρίσεων και των ευκαιριών, χρειαζόμαστε τόσο το Όραμα για να προχωρήσουμε με θάρρος μπροστά αλλά και να θυμόμαστε ότι μερικές φορές το αργό είναι το ασφαλές.